

Către: Natalia GAVRILIȚA
Prim – ministru al Republicii Moldova

Către: Sergiu GAIBU
Ministrul Economiei

Către: Vladimir BOLEA
Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare

Către: Ministerul Mediului

Către: Ion LUPAN
Șeful Secretariatului Consiliul economic pe lângă Prim-Ministrul RM

Nr. 80 din 6 octombrie 2022

Ref.: problemele critice ale mediului de afaceri în domeniul plăților suplimentare la deversarea apelor uzate în sistemul de canalizare

Stimată Doamnă Gavrilița,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”).

Prin prezenta scrisoarea dorim să atragem atenția asupra unor probleme critice cu care se confruntă mediul de afaceri în partea ce ține de plățile suplimentare pentru depășirea concentrației maxime admisibile (CMA) a poluanților la evacuarea apelor uzate în sistemul public de canalizare reglementate de Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale (HG950/2013) (*în continuare* - Regulament)

La moment, companiile producătoare de mărfuri și servicii se confruntă cu 3 probleme critice în aplicarea Regulamentului conform modificărilor efectuate prin HG90/2020¹:

1. Formula de calcul a plății suplimentare pentru depășirea CMA eronată și nejustificată

Ca rezultat al modificării Regulamentului companiile – producătoare începând cu 1 ianuarie 2022 se confruntă cu o creștere exagerată a costurilor ca urmare a majorării semnificative a plății suplimentare la deversarea apelor uzate în sistemul de canalizare.

Majorarea respectivă este una eronată economic, nejustificată din perspectiva mediului și se transpune în creșterea cheltuielilor de producere a companiilor, ceea ce face nerentabilă activitatea economică.

Agenții economici pentru deversarea apelor uzate în sistemul de canalizare achită următoarele plăți:

1. tarife pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate (în cazul deservirii de S.A. „Apă-Canal Chișinău – 11,17 lei/m³). Tariful respectiv este aprobat de ANRE, în baza raționamentelor economice, și anume să acopere costurile operatorului, inclusiv investiții în

¹ Intrarea în vigoare a modificărilor la Regulament:

- 1) la 1 ianuarie 2021 pentru consumatorii cu un debit de apă de peste 5000 m³ lunar;
- 2) la 1 ianuarie 2022 pentru consumatorii cu un debit de apă de sub 5000 m³ lunar (majoritatea companiilor).

dezvoltarea, renovarea, reconstrucția și reînnoirea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale utilizate în activitatea de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și obținerea unei rate de rentabilitate rezonabile;

2. plăților suplimentare pentru depășirea CMA a poluanților la evacuarea apelor uzate în sistemul public de canalizare determinate conform formulei prevăzute în Anexa 7 la Regulament:

$$Ps = \frac{\text{Tarif canalizare noncasnici} \frac{\text{lei}}{\text{m}^3}}{1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}} \times Kpi \times 10^3 [\text{lei}]$$

Formula de calcul sus menționată nu are la bază principiul acoperirii costurilor de epurare și canalizare și generarea unei rentabilități rezonabile de către operatorul economic, asemenea tarifului pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate.

„Logica” formulei se rezumă la:

- transformarea tarifului de canalizare și epurare din lei/m³ în lei/kg (prin raportarea la 1000 conform principiilor fizice);
- înmulțirea cantității totale de poluanți descărcată peste limita admisă pentru perioada de calcul cu coeficientul de agresivitate. În mod rațional acest coeficient trebuie să fie aplicat la deversarea apelor uzate în mediul înconjurător, subiect în cazul dat fiind operatorul (aspect prevăzut în directivele UE, inclusiv ex: României); și
- înmulțirea cu 1000, număr aleatoriu ce nu are nici o justificare economică sau de mediu.

Cele descrise mai sus a determinat majorarea de aproximativ 8 ori a plăților suplimentare suportate de către agenții economici².

Pe lanțul de deversare a apelor uzate, suntem în prezența unei subvenționări nejustificate a operatorului de către companiile producătoare, întrucât operatorul pentru deversările în mediu înconjurător a apelor uzate poluante achită taxe³ mult mai mici în comparație cu plățile suplimentare achitate operatorului de către companiile producătoare.

Astfel, în vederea evitării restrângerii activității economice se propune revederea formulei de calcul a plății suplimentare pentru depășirea CMA, având la bază acoperirea costurilor și ratei de rentabilitate a operatorului necesare pentru epurarea suplimentară a apelor uzate, similar determinării mărimii tarifelor de canalizare.

2. Laboratoare acreditate

Potrivit pct.19¹⁰ al Regulamentului încercările de laborator se efectuează într-un laborator acreditat în domeniul apelor uzate al operatorului și/sau în orice alt laborator acreditat în domeniul apelor uzate.

În Republica Moldova nu există laboratoare, cu excepția unicului laborator al operatorului Apă Canal Chișinău S.A. care ar fi acreditat să facă analize de laborator al apelor uzate conform tuturor parametrilor.

De asemenea, dorim să semnalăm ca, imparțialitatea laboratorului din cadrul Apă Canal Chișinău S.A., a fost menționată în decizia nr. APD-3 5/17-64 din 13 septembrie 2019 Consiliul Concurenței care a constatat

² Exemplu real:

Iunie 2021 suma plăților suplimentare = 39 564 lei;

Iunie 2022 suma plăților suplimentare = 308 801 lei;

Într-o perioadă de gestiune (an financiar), practic întreprinderea devine neprofitabilă sau necompetitivă.

³ Operatorul achită taxe conform prevederilor din Legea Nr. 1540 /1998 privind plata pentru poluarea mediului

încălcarea de către SA „Apă-Canal Chișinău” a prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. c) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, stabilind că ” *laboratorul „Ape uzate agenți economici” este parte integră din cadrul Departamentului asigurarea și controlul calității al „Apă – Canal Chișinău” SA. Astfel, aflarea în subordinea „Apă – Canal Chișinău” SA a unicului laborator capabil să aprecieze nivelul de poluare a apelor uzate ridică îngrijorări privind imparțialitatea acestui laborator și veridicitatea analizelor, „Apă – Canal Chișinău” SA fiind interesată direct în încasări cât mai mari.*”

Cu atât mai mult, consumatorul este lipsit de dreptul său de a contesta, deoarece nu are posibilitatea de a efectua încercări în alte laboratoare acreditate, precum este prevăzut în pct. 19²¹ al HG 950/2013”.⁴

În acest context este imperios necesar constituirea unui laborator acreditat de către autoritățile publice pentru a asigura un proces obiectiv la achitarea plăților aferente deversărilor de pe uzate.

3. Termeni de depunere a pretențiilor

Regulamentul prevede termeni foarte restrânși de depunere a contestațiilor:

- 10 zile contestarea în instanța de judecată a actului de prelevare a probelor de apă uzată de la data semnării acestuia de către reprezentantul împuternicit sau de la data confirmării primirii actului prin poștă sau prin e-mail în următoarele cazuri;
- 10 zile contestarea în instanța de judecată raportul de analiză a probelor de apă uzată, de la data recepționării raportului;
- 30 de zile contestarea în instanța de judecată a facturii de plată înaintată consumatorului de la data înmânării acesteia de către operator”.

Asemenea și Legea 303/2013 art. 23 prevede în alin. (3) că în ”anumite situații, după ce consumatorul respectiv a fost prevenit în prealabil, operatorul are dreptul să suspende furnizarea apei sau recepționarea apelor uzate cu condiția că aceste acțiuni nu vor influența negativ calitatea serviciului prestat altor consumatori”, fără a include un termen, însă contractul ”tip” al operatorului care nu poate fi negociat și modificat este impus 5 zile, ceea ce considerăm că este foarte puțin pentru a planifica și desfășura o activitate economică, ce poate conduce la sistarea nejustificată a activităților entităților.

Se propune revederea termenilor de contestare prevăzuți în Regulament, care ar asigura exercitarea cu bună credință a dreptului la contestare, fără posibilitatea limitării acestora de către operator.

Comunitatea de afaceri AmCham Moldova pledează pentru un proces transparent, echitabil și justificat din punct de vedere economic și de mediu în procesul de stabilirea a plăților suplimentare și interacțiune dintre mediul de afaceri și operatori, fapt pentru care solicităm respectuos **organizarea unei ședințe de lucru cu participarea tuturor părților interesate, în vedere identificării soluțiilor de depășire a problemelor menționate supra.**

Vă mulțumim pentru colaborare și vom aprecia informarea privind acțiunile întreprinse pe subiectul propus în prezenta scrisoare.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

⁴ Consumatorul este în drept să conteste în instanța de judecată raportul de analiză a probelor de apă uzată, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data recepționării raportului, în următoarele cazuri, dar care nu se limitează la acestea:

a) raportul de analiză a probelor de apă uzată a fost eliberat de laboratorul care nu este acreditat în domeniul apelor uzate;
b) dezacordul consumatorului cu rezultatele raportului de analiză a probelor de apă uzată.”